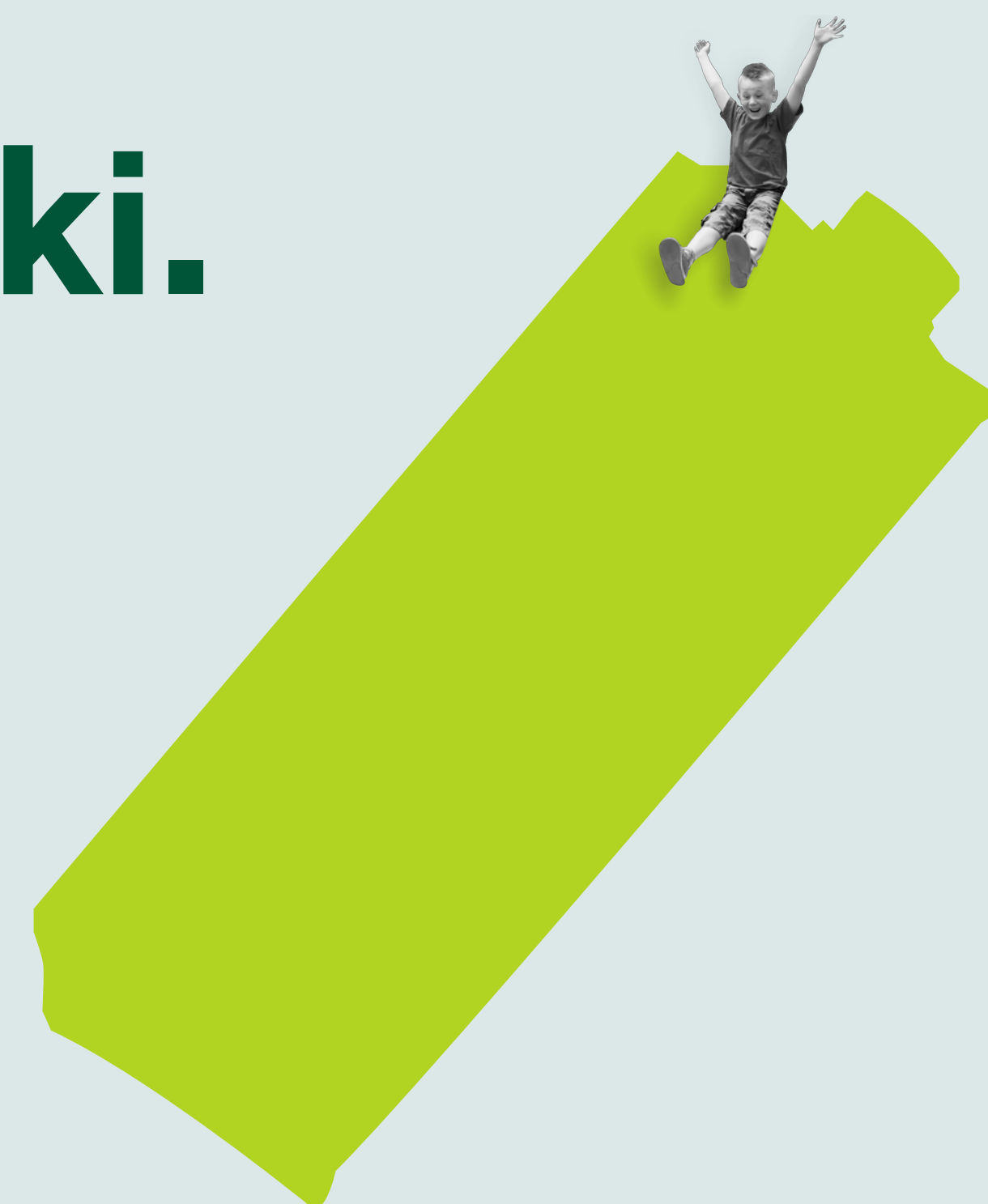

Rūpīgi. Atbildīgi. Sistemātiski.

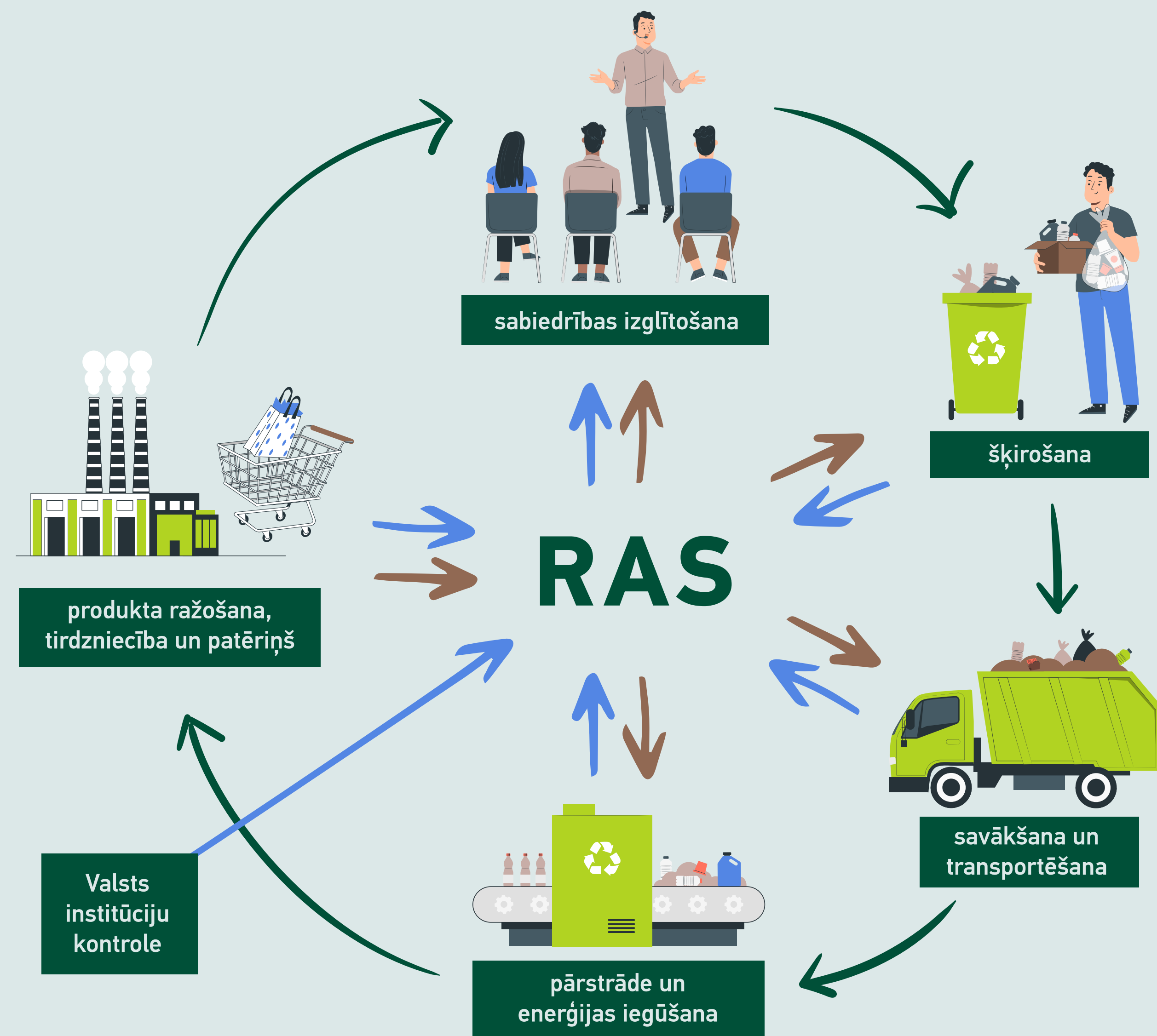
Vai ar jaunajiem **RAS** panākts cerētais?

Kaspars Zakulis,
SIA “Latvijas Zaļais punkts” direktors

Ražotāju atbildības sistēma (RAS)-

vides aizsardzības princips un praktisks mehānisms, kas paredz, ka uzņēmumi – preču ražotāji un tirgotāji – ir atbildīgi par savu preču un iepakojuma ietekmi uz vidi visā to dzīves ciklā

1. Tabakas izstrādājumi ar filtriem

RAS objekts no 2024. gada 1. janvāra

Ik gadu realizē ~1,7 miljardus cigarešu jeb 1350 tonnas
Ik gadu rodas ~ 400 tonnas izsmēķu

- Mērķis – publisko vietu piegružojuma apsaimniekošanas **izmaksu segšana**
- Divu gadu laikā visās pašvaldībās izvietotas **344 tvertnes** izsmēķu savākšanai
- **Sabiedrības izglītošanas** pasākumi: "Cīgmīnas"; izstāde "Cīga runā".

*"Latvijas Zaļā punkta" apkopotā informācija par 2024. gadu

2. Apslēptā plastmasa – balonos un mitrajās salvetēs

RAS objekts no 2025. gada 1. janvāra

Ik gadu realizē:

400-500 tonnas mitro salvešu

20-30 tonnas balonu*

Mērķis – publisko vietu piegružojuma
apsaimniekošanas izmaksu segšana

*"Latvijas Zaļā punkta" prognoze

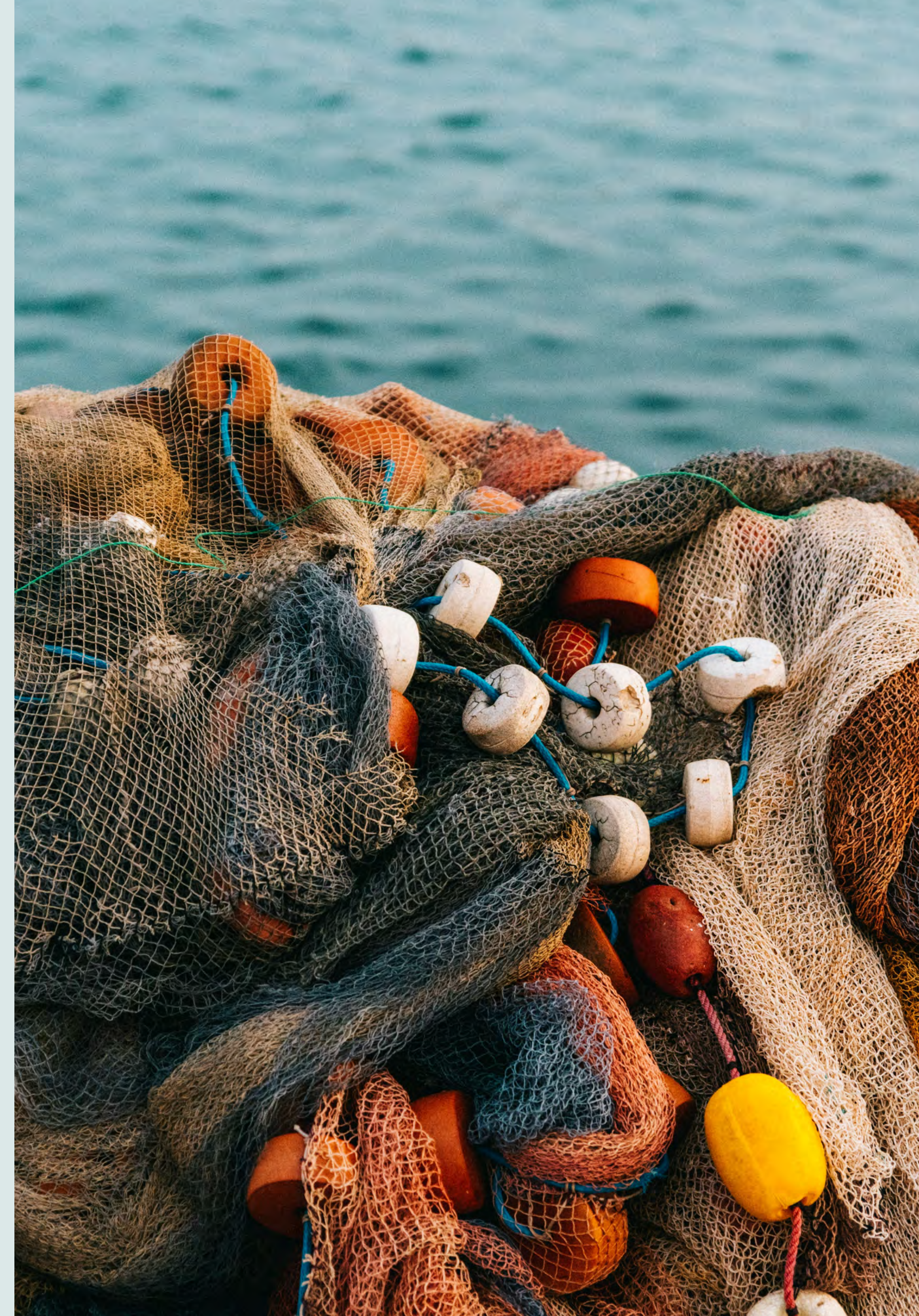

3. Zvejas tīkli un rīki

RAS objekts no 2025. gada 1. janvāra

- Ik gadu 240-250 tonnas zvejas rīku nonāk lietošanā*
- **Atbildība: Kas nodrošina apsaimniekošanu?**

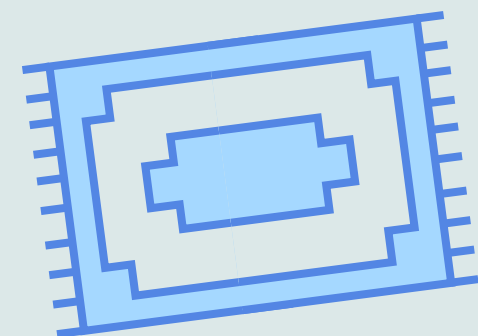
GATEWAY & PARTNERS 2020. gadā veikts "Izvērtējums par konkrētu plastmasas izstrādājumu ierobežojumu un aizliegumu"

4. Tekstils

RAS objekts no 2024. gada 1. jūlija,
bet šķirojam jau no 2019. gada

- Latvijā gadā realizē ~30 000 tonnas apģērbu, apavu un mājas tekstila
- 3-5% atkritumu poligonos veido tekstilizstrādājumi

Paveiktais

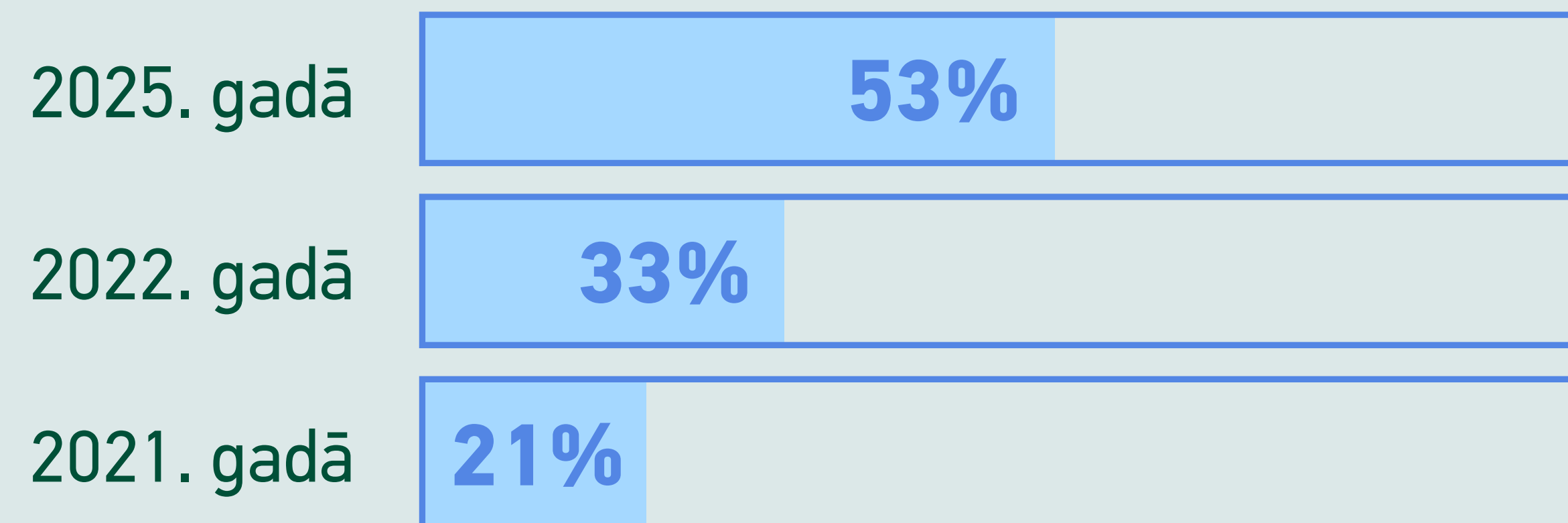
- Tekstila konteineri Latvijā*: **vairāk nekā 340**
- **2024. gadā savāktais apjoms* - 2368 tonnas**
 - par **19%** vairāk nekā 2023. gadā
 - par **51%** vairāk nekā 2022. gadā

98% no sašķirotā tiek novirzīti atkārtotai izmantošanai un pārstrādei *

"Eco Baltia vide" sadarbībā ar "Latvijas Zaļo punktu" apkopotie dati

Sabiedrības iesaiste šķirot tekstilu palielinās

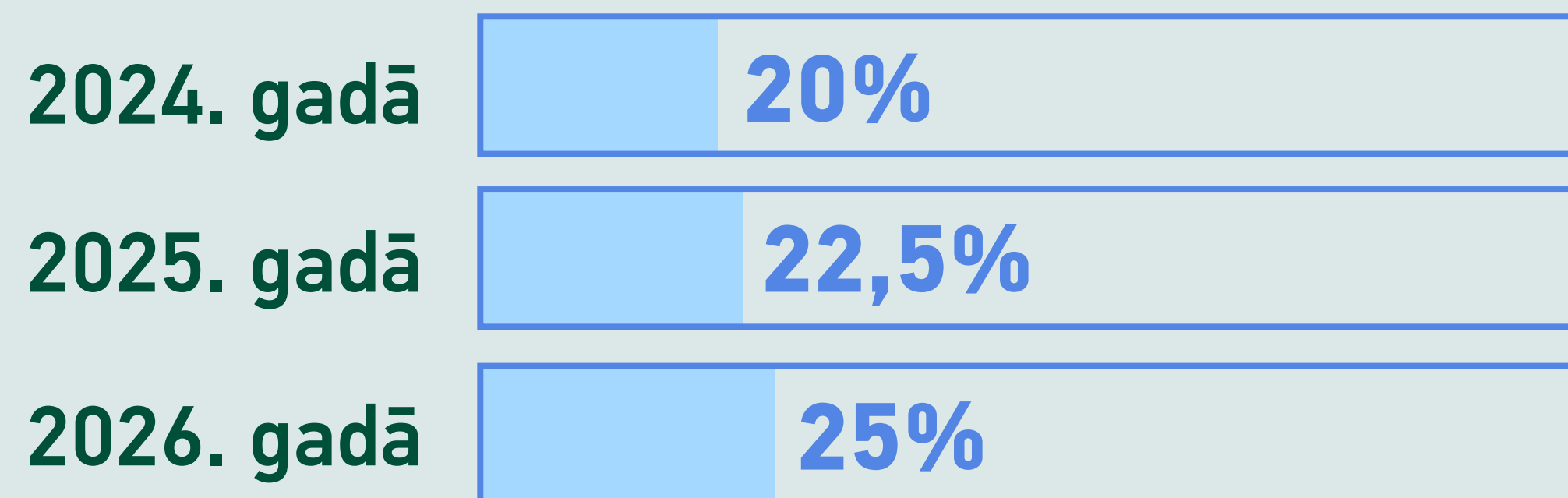
Rezultāts:

- Izaicinājumi atkārtotā apritē (piesātināts tirgus)
- Papildu izmaksas jaunu šķirošanas konteineru iegādei
- Izmaksas bojātu konteineru nomaiņai

Jau šobrīd savācam vairāk

Valstī noteiktā norma tekstila atkārtotai lietošanai, pārstrādei vai reģenerācijai:

Vai varam vairāk?

Nīderlande*

Mērķi 2025

Atkārtota lietošana un pārstrāde – 50%, no tā:

- Vismaz 20% atkārtota lietošana
- Vismaz 10% atkārtota lietošana Nīderlandē
- Vismaz 25% jāpārstrādā par šķiedrām

Mērķi 2030

Atkārtota lietošana un pārstrāde – 75%, no tā:

- Vismaz 25% atkārtota lietošana
- Vismaz 15% atkārtota lietošana Nīderlandē
- Vismaz 33% jāpārstrādā par šķiedrām

*<https://collectiefcirculairtextiel.nl/en/>

5. Plastmasa

Lielākais iepakojuma
piesārņojums

Nodoklis par plastmasas iepakojumu no 2024. gada 1. jūlija

"Latvijas Zaļais punkts" kā DRN administrētājs klientu vietā
veiks 952 000 eiro maksājumu valstij

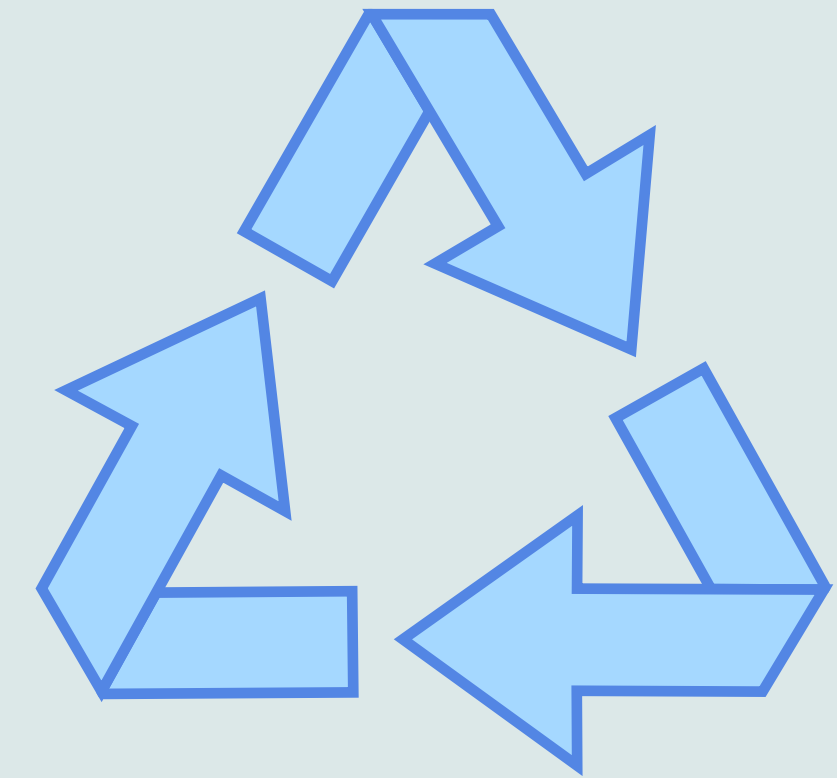
Plastmasas iepakojuma savākšanas, pārstrādes un reģenerācijas prasību izmaiņas

Kā noteikt – iepakojums pārstrādājams vai nepārstrādājams?

MK noteikumos NR. 480

- Plastmasas iepakojuma veidi no monopolimēra materiāla – PET, LDPE, HDPE, PP;
- Iepakojuma ražotāja vai iepakotāja apliecinājums, ka iepakojums ir pārstrādājams, norādot vismaz vienu pārstrādes rūpnīcu pārstrādes rūpnīcas apliecinājums, ka iepakojums ir pārstrādājams konkrētā pārstrādes iekārtā;
- pārstrādes rūpnīcas apliecinājums, ka iepakojums ir pārstrādājams, pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, ko veic akreditēta plastmasas (polimēru) materiālu testēšanas laboratorija.

Polimēru testēšanas laboratorija

ES LIFE projekta ietvaros izveidota akreditēta SIA Nordic Plast **polimēra iepakojuma testēšanas laboratorija, kas atbilst ISO/IEC 17025:2018 standarta prasībām**

LIFE Waste To Resources IP, LIFE2O IPE/LV/000014

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

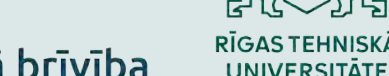
Klimata un enerģētikas
ministrija

Valsts vides
dienests

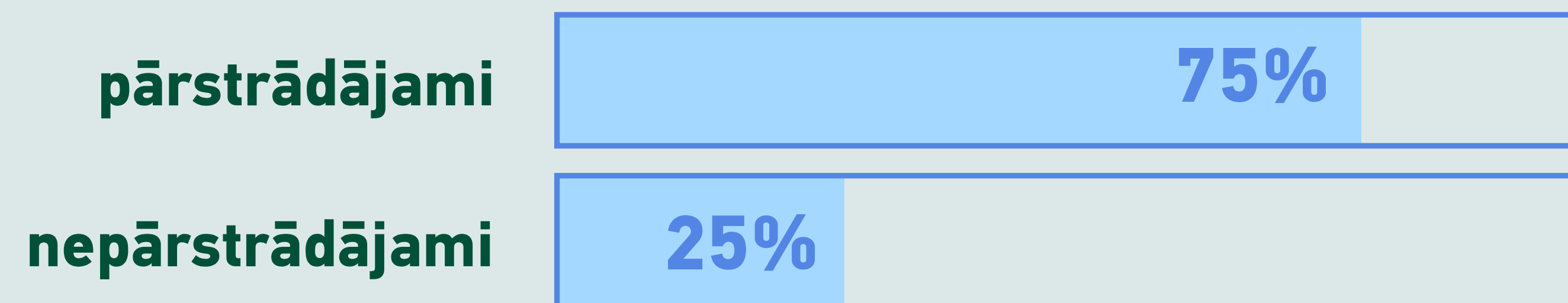
Būvniecības valsts
kontroles birojs

Testētie iepakojumi LIFE projekta ietvaros

Bez maksas testēti 105 plastmasas iepakojumi.
Tajā skaitā 16 ar vairākām sastāvdaļām
(piem., korķīši) → kopā **126 vienības**

Rezultāts*:

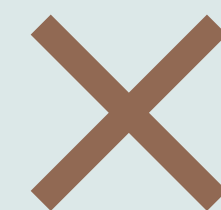
*Tiek noteiktas pārstrādes iespējas "Nordic Plast"

Kas ir pārstrādājams*:

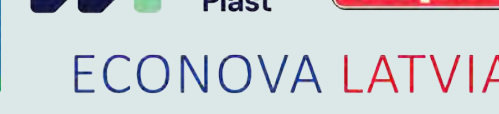
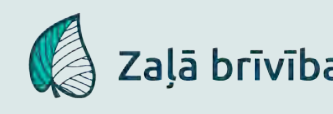
- Tīrie PE un PP
- Zems pelnu saturs (<5%)
- Viendabīgs materiāls

Kas nav pārstrādājams*?

- Dažādu polimēru kombinācijas
- Kompozītmateriāli
- Augsts pelnu saturs (>10%)
- Melna/plēves plastmasa (grūti atdalīt vai identificēt)

*Attiecināms uz "Nordic Plast"

Interesantas atziņas pēc testēšanas

Dažādība vienā materiālā – viens materiāls, dažādi parametri → ne visi pārstrādājami.

Nepārdomāta prakse – vienam produktam dažādi iepakojumi, daļa neder pārstrādei.

Iepakojuma haoss – pudele un vāciņš bieži no dažādiem materiāliem, lai gan varētu būt vienādi.

Trūkst konsekvences – nav vienotu ES vadlīniju materiālu prasībām.

LIFE Waste To Resources IP, LIFE2O IPE/LV/000014

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata un enerģētikas
ministrija

Valsts vides
dienests

Būvniecības valsts
kontroles birojs

LASA
Latvijas Atkritumu
saimniecības asociācija

CLEANTECH LATVIA
FUTURE TECHNOLOGIES INSPIRED BY NATURE

eco
baltia **vide**

ZARO

BALTIJAS KRAŠTI

Zaļā brīvība

1862
RĪGAS TEHNISKĀ
UNIVERSITĀTE

ECONOVA LATVIA

Risinājumi

Vienoti noteikumi un vadlīnijas

Obligāta iepakojuma materiāla testēšana

Obligāts vienots marķējums

Patērētāju izglītošana

Finansiālie stimuli un sankcijas

LIFE Waste To Resources IP, LIFE2O IPE/LV/OOOO14

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata un enerģētikas
ministrija

Valsts vides
dienests

Būvniecības valsts
kontroles birojs

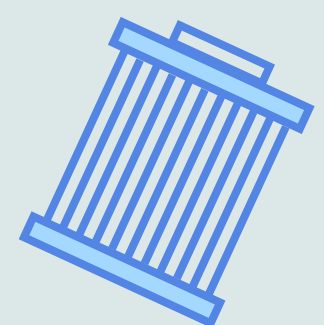
6. Jaunie RAS – potenciāls nākotnē

Farmācija, kosmētikas ražošana – papildu finansējums notekūdeņu attīrīšanai

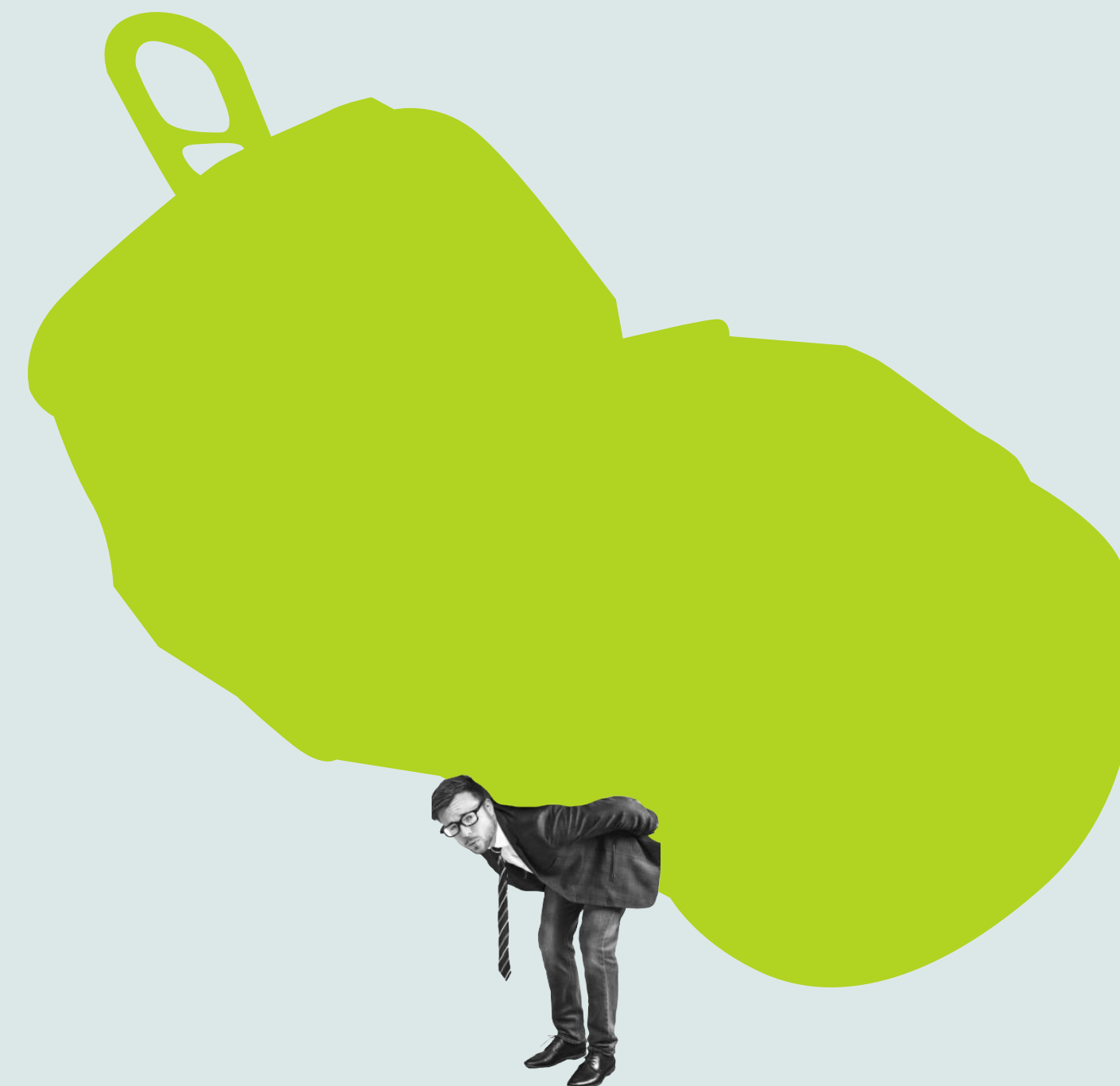
Mēbeles – finansējums apsaimniekošanai

Degvielas filtri – papildu finansējums VKP apsaimniekošanai

Piegružoji – jāmaksā!

**LATVIJAS
ZAĻAIS PUNKTS**